

Sivistyslautakunta

Päätöspäivämäärä 10.06.2026 § 60

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 10.06.2026

§ 60

Valtuustoaloite: Huoltajien oikeus tulla informoiduksi koulujen ja päiväkotien opetussisällöistä

2245/00.01.01.03/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

opetus- ja kasvatustoimintajohtaja Virve Jämsén, p. 044 716 1328

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

sivistysjohtaja Mäkelä Mikko

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Valtuutettu Johannes Toepferin 11 muuta valtuutettua jättivät 13.4.2026 seuraavan valtuustoaloitteen:

”Huoltajien oikeus tulla informoiduksi koulujen ja päiväkotien opetussisällöistä

Koulujen ja päiväkotien tulee olla sellaisia paikkoja, että niihin voivat vanhemmat hyvillä mielin lähettää lapsensa niin, että he tietävät ja ymmärtävät ainakin suunnilleen sen, millaisin arvoin ja periaattein heidän lapsiaan opetetaan. Monet lait

tietysti ohjaavat tätä kasvatus- ja koulutustyötä, mutta myös se, että mitä kumppaneita kouluilla ja muilla kunnalliset toimijoilla on.

Tänä keväänä Lahden pääkirjastolla järjestetään taas Pride-viikon satutuokio, jota suositellaan mainoksen mukaan yli 3-vuotiaille. Ryhmiä pyydetään ilmoittautumaan etukäteen. "Ryhmät" tässä lienevät päiväkotiryhmiä tms. On epäselvää, olisivatko tällaisessa tilanteessa huoltajat täysin informoituja siitä, että minkälaiseen tilaisuuteen heidän lapsiaan oltaisiin viemässä. Tämä tilaisuus on tuotettu ilmeisesti Lahden Setan kanssa.

Kaupungin kouluissa on ollut useasti yhteistyökumppanina myös Seta, jolla on omia poliittisia tavoitteita, joten sitä voidaan kutsua poliittiseksi etujärjestöksi. Tästä huolimatta Lahden kouluissa on ollut yhteistyötä ko. järjestön kanssa, jonka monet poliittiset tavoitteet ovat kontroversiaaleja ja nämä eivät nauti kaikkien lasten ja nuorten huoltajien tukea.

Aloitteen tavoitteet:

- Huoltajille on aina oikeus tietää, millaisiin sisältöihin heidän lapsensa osallistuvat. Onko tämä oikeus aina toteutunut yllä kuvatuissa tilanteissa sekä päiväkodeissa että kouluissa?
- Huoltajille on aina oikeus tietää sitä, että minkälaisen koulun ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden kanssa opetusta suunnitellaan ja toteutetaan heidän lapsilleen. Onko tämä oikeus toteutunut millä tavalla?
- Miten koulujen ja päiväkotien seksuaali-, perhe- ja terveyskasvatuksissa on hyödynnetty em. poliittisten toimijoiden materiaaleja ja miten tämä on informoitu huoltajille?
- On aloittaa kaupungin tasolla valmistelu siitä, että a) huoltajien oikeudet tulla informoiduksi, tässä tapauksessa jo etukäteen, koulujen ja päiväkotien opetussisällöistä toteutuvat täysimääräisesti ja b) kasvatuksen ja koulutuksen yhteistyökumppanien valinnalla on kaupungissa avoimet,

demokraattiset ja yhteneväiset periaatteet ja c) huoltajien oikeutta ilmaista ja ilmoittaa lastensa poissaoloista yllä kuvatuissa poliittista sisältöä sisältävissä tilanteissa vahvistetaan ja d) tällaisen huoltajan lapselle järjestetään rutiininomaisesti korvaavaa toimintaa em. tilanteissa.”

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Lähtökohdat

Suomalaisessa koulutusjärjestelmässä huoltajien oikeus saada tietoa opetuksesta perustuu lainsäädäntöön sekä opetussuunnitelmajärjestelmään.

Perusopetusta ohjaavat keskeisesti perusopetuslaki (628/1998), valtioneuvoston asetus perusopetuksen tavoitteista ja tuntijaosta sekä Opetushallituksen antamat opetussuunnitelman perusteet. Näiden pohjalta kunta laatii paikallisen opetussuunnitelman, joka ohjaa opetuksen suunnittelua ja toteutusta käytännössä. Paikallisen opetussuunnitelman ja siihen tehtävät muutokset hyväksyy sivistyslautakunta.

Huoltajien tiedonsaanti opetussisällöistä

Huoltajilla on laaja oikeus saada tietoa opetuksesta ja sen sisällöistä. Tämä toteutuu usealla tavalla: Paikallinen opetussuunnitelma on julkinen asiakirja, joka sisältää opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja arvioinnin periaatteet (ePerusteet-palvelu). Opetussuunnitelma on saatavilla kunnan verkkosivuilla ja sähköisissä palveluissa. Opetussuunnitelman perusteet velvoittavat, että opetuksen keskeiset ratkaisut ja sisällöt kuvataan avoimesti.

Kodin ja koulun yhteistyö

Lainsäädäntö ja opetussuunnitelman perusteet edellyttävät aktiivista yhteistyötä huoltajien kanssa. Käytännössä tiedonsaanti toteutuu mm. lukuvuosi- ja

vuosisuunnitelmien sekä oppilaskohtaisten keskustelujen ja arvioinnin kautta, koulun viestintäkanavissa (esim. Wilma) sekä vanhempainilloissa ja muissa tapaamisissa. Opetussuunnitelman perusteissa korostetaan huoltajien osallisuutta ja mahdollisuutta osallistua opetuksen suunnitteluun ja arviointiin.

Varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksessa vastaava oikeus toteutuu varhaiskasvatussuunnitelmien (VASU) kautta, lapsikohtaisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa sekä huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Arvio nykytilasta

Nykyinen sääntely ja käytännöt turvaavat huoltajien oikeuden saada tietoa opetussisällöistä kattavasti, sillä opetuksen tavoitteet ja sisällöt ovat julkisia. Paikallisen opetussuunnitelman perustetekstissä mainitaan, että jokaisen opettajan tulee tiedottaa huoltajia lukuvuoden tavoitteista ja arvioinnin periaatteista säännöllisesti. Tämän lisäksi seudullisiin kyselyihin vastaamalla huoltajilla on mahdollisuus osallistua, ilmaista mielipiteensä ja vaikuttaa. Näiden kyselyiden tuloksia hyödynnetään koulujen toiminnan kehittämiseksi. Opetussuunnitelmajärjestelmä perustuu avoimuuteen ja yhteiseen valmisteluun, mikä vahvistaa huoltajien tiedonsaantia ja luottamusta.

Kehittämisenäkökulmat

Edellä esitetyn perusteella voidaan todeta, että Lahden kaupungissa käytössä olevat toimintatavat vastaavat näihin velvoitteisiin ja mahdollistavat huoltajille ajantasaisen ja monikanavaisen tiedonsaannin.

Vaikka tiedonsaanti on lainsäädännön näkökulmasta turvattu, kehittämistarpeita voi kohdentua erityisesti tiedon saavutettavuuteen (selkokieliisyys, tiivistäminen), viestinnän yhdenmukaisuuteen koulujen välillä sekä entistä vahvempaan ennakoivaan viestintään (esim. opetuksen teemat ja ilmiöjaksot).

Lahden kaupungin varhaiskasvatus ja perusopetus voi tarkentaa omia käytäntöjään näiltä osin ilman lainsäädännön muutoksia.

Lahden kaupungissa käytössä olevat toimintatavat vastaavat näihin velvoitteisiin ja mahdollistavat huoltajille ajantasaisen ja monikanavaisen tiedonsaannin.

Kaupunki pitää tärkeänä tiedon avoimuutta ja kehittää edelleen viestintää huoltajille osana toiminnan kehittämistä.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lautakunta: Kh

Kh: Kv

Kv: -